

Izvještaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori

I KVARTAL 2011.

SADRŽAJ:

1. *Uvod*
2. *Tržište osiguranja*
 - 2.1 *Društva za osiguranje*
 - 2.2 *Zastupnici, posrednici u osiguranju i agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju*
3. *Struktura premije osiguranja u I kvartalu 2011. godine*
 - 3.1 *Struktura premije po grupama osiguranja*
 - 3.1.1 *Životno osiguranje*
 - 3.1.2 *Neživotno osiguranje*
 - 3.2 *Struktura premije osiguranja po društvima*
4. *Struktura aktive*
5. *Struktura pasive*
 - 5.1 *Tehničke rezerve*
 - 5.2 *Deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi*
6. *Solventnost i Likvidnost*

1. UVOD

Izveštaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori na kraju I kvartala 2011. godine pripremljen je na osnovu statističkih podataka koje, u okviru redovnog izveštavanja, društva za osiguranje dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja, a shodno Pravilniku o sadržini izveštaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Službeni list CG“, br. 70/08 i 87/09).

Najznačajnija dešavanja na tržištu osiguranja u I kvartalu 2011. godine su:

- Ukupan akcijski kapital društava za osiguranje je porastao za 26,47% u odnosu na I kvartal 2010. godine;
- Bruto premija na nivou tržišta u Crnoj Gori na kraju I kvartala 2011. godine je iznosila 13,855 mil.€, što je veće u odnosu na I kvartal 2010. godine za 15,49%;
- I dalje je prisutno dominantno učešće premije neživotnih osiguranja u ukupnoj bruto premiji od 86,63%;
- Rast premije životnog osiguranja za 11,86% u odnosu na uporedni period 2010. godine;
- Smanjenje vrijednosti Herfindahl-Hirschman indeksa (povećava se konkurentnost i smanjuje nivo koncentracije tržišta);
- Porast bilansne sume u odnosu na 2010. godinu za 1,13% sa iznosa od 116,140 mil.€ na 117,447 mil.€.

2. TRŽIŠTE OSIGURANJA

Na crnogorskom tržištu osiguranja u I kvartalu 2011. godine, poslove osiguranja je obavljalo dvanaest društava za osiguranje, dok je poslove zastupanja, odnosno posredovanja u osiguranju i pružanja drugih usluga u osiguranju obavljalo 20 pravnih lica.

2.1 Društva za osiguranje

U zavisnosti od grupe osiguranja¹, može se reći da se pet društava za osiguranje bave samo poslovima neživotnih osiguranja, sedam društava samo poslovima životnih osiguranja.

Društva za osiguranje:

- *Lovćen osiguranje AD (neživot)*
- *Sava Montenegro AD (neživot)*
- *Grawe osiguranje AD (život)*
- *Swiss osiguranje AD (neživot)*
- *Delta Generali osiguranje AD (neživot)*
- *Delta Generali životna osiguranja AD (život)*
- *Uniqa neživotno osiguranje AD (neživot)*
- *Uniqa životno osiguranje AD (život)*
- *Atlas Life AD (život)*
- *Merkur osiguranje AD (život)*
- *Wiener Städtische životno osiguranje AD (život)*
- *Lovćen životno osiguranje AD (život)*

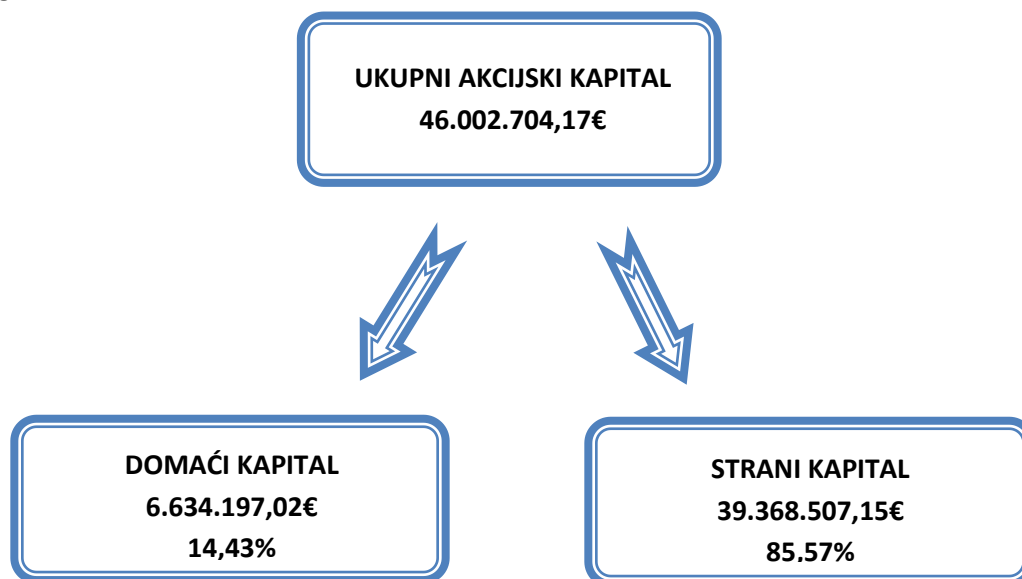
Pregled zaposlenih: U društvima za osiguranje koja posluju na tržištu zaposleno je ukupno 725 lica, od kojih je 294 sa visokom stručnom spremom, 54 sa višom spremom, a 368 sa srednjom stručnom spremom. Od ukupnog broja zaposlenih, najviše zaposlenih ima Lovćen osiguranje AD (268), a zatim Sava Montenegro AD sa 123 zaposlenih lica.

Vlasnička struktura društava za osiguranje:

Ukupan akcijski kapital društava za osiguranje na dan 31.03.2011. godine iznosio je 46,002 mil. eura, pri čemu je strani kapital iznosio 39,368 mil. eura uz učešće od 85,57%, a domaći je iznosio 6,634 mil. eura sa učešćem od 14,43%. Ukupan akcijski kapital je porastao u odnosu na I kvartal 2010. godine za 26,47%, kada je iznosio 36,374 mil. eura. Učešće stranog kapitala u ukupnom akcijskom kapitalu u odnosu na isti period 2010. godine je smanjeno za jedan procentni poen.

¹ Više vrsta osiguranja, zavisno o povezanosti rizika, svrstavaju se u dvije grupe osiguranja: život i neživot.

Struktura ukupnog akcijskog kapitala u I kvartalu 2011. godini društava za osiguranje prikazana je na sljedećem grafiku:

Posmatrajući vlasničku strukturu po društvima, može se zaključiti da preovladava strano vlasništvo. Krajem prethodne godine osnovana su dva nova društva za osiguranje, od kojih je jedno u 100% stranom vlasništvu, a drugo u 100% domaćem vlasništvu. Osiguravajuća društva Sava Montenegro, Grawe, Merkur, Wiener, Uniqa neživotno i Uniqa životno osiguranje su u 100% stranom vlasništvu, Lovćen osiguranje je u 91,91% stranom vlasništvu, dok vlasništvo ostalih osiguravajućih društava karakteriše mješovita vlasnička struktura.

Ukupan akcijski kapital društava za osiguranje u I kvartalu 2011. godine je porastao u odnosu na 31.12.2010.² za 350.000,00€ usljed dokapitalizacije Delta Generali životnih osiguranja u iznosu od 150.000€ i Delta Generali osiguranja u iznosu od 200.000€.

2.2 Zastupnici, posrednici u osiguranju i agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju

Trenutno, na tržištu osiguranja poslove zastupanja u osiguranju obavlja 14 društava za zastupanje i 2 zastupnika – preduzetnika, dok poslove posredovanja u osiguranju obavljaju 3 društva za posredovanje. Poslove pružanja drugih usluga u osiguranju obavlja 1 pravno lice. Savjet Agencije za nadzor osiguranja na sjednici održanoj 21. januara 2011. godine donio je rješenje o oduzimanju dozvole za rad društvu za posredovanje u osiguranju ILC DOO, kao i preduzetniku - zastupniku u osiguranju „Start-up“ – Vesna Marković.

² Ukupni akcijski kapital na da 31.12.2010. iznosio je 45.652.704,17 eura.

U periodu januar – mart 2011. godine izdata su 3 ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju fizičkim licima (ukupno 385 fizičkih lica sa ovlašćenjem), kao i 3 ovlašćenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju (ukupno 82).

3. STRUKTURA PREMIJE OSIGURANJA U I KVARTALU 2011. GODINE

Ukupna premija na kraju I kvartala 2011. godine iznosila je 13,855 mil. eura, što je za 15,49% veće u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 11,996 mil. eura.

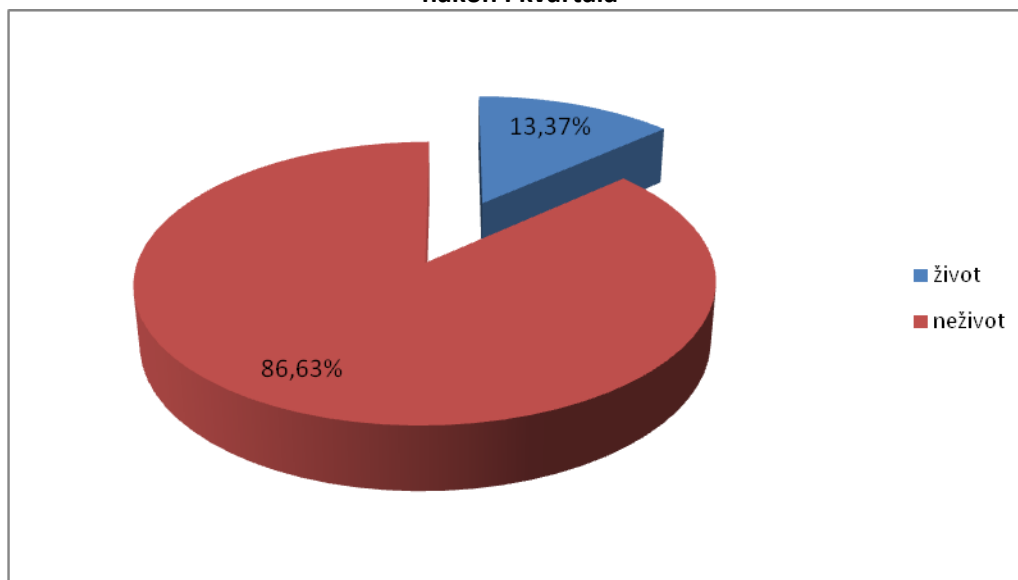
3.1 Struktura bruto premije po grupama osiguranja

U ukupno ostvarenoj bruto premiji na kraju I kvartala tekuće godine, i dalje je dominantno učešće neživotnih osiguranja (86,63%). Učešće premije životnih osiguranja u ukupnoj bruto premiji na kraju I kvartala iznosi 13,37%.

Tabela 1: Pregled bruto fakturisane premije na dan 31.03. 2011. godine

Grupa osiguranja	I kvartal 2010.	I kvartal 2011.	Index
			2011/2010
život	1.656.365,32	1.852.735,42	111,86
neživot	10.340.109,07	12.002.315,03	116,08
UKUPNO	11.996.474,39	13.855.050,45	115,49

Grafik 1: Učešće premije životnog i neživotnog osiguranja u bruto fakturisanj premiji nakon I kvartala

3.1.1 Životno osiguranje

Fakturisana premija životnog osiguranja na kraju I kvartala 2011. godini je iznosila 1,852 mil.€, što je za 11,86% veće u odnosu na isti period prethodne godine. Struktura životnog osiguranja po vrstama data je u sljedećoj tabeli:

Tabela 2: Pregled bruto premije životnih osiguranja po vrstama na dan 31.03. 2011. godine

Vrsta osiguranja	I kvartal 2010.	I kvartal 2011.
Osiguranje života	1.452.713,11	1.520.091,68
Rentno osiguranje	22.582,38	20.710,00
Dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života	141.113,37	225.674,43
Druge vrste životnih osiguranja	39.956,46	86.259,31
UKUPNO	1.656.365,32	1.852.735,42

U bruto premiji životnih osiguranja najveće učešće je osiguranja života sa 82,05%, koje zajedno sa dopunskim osiguranjem čini 94,23% ukupno fakturisane premije životnih osiguranja.

U toku I kvartala 2011. godine sklopljeno je 1.311 novih polisa životnih osiguranja. Međutim, usljed uticaja finansijske krize, osiguravajuća društva su u istom periodu bila suočena sa problemom otežane naplate premija, što je rezultiralo storniranjem velikog broja polisa, kao i povećanim zahtjevom za otkup polisa. Naime, u toku I kvartala 2011. godine stornirano je 1.521 polisa i otkupljeno 137 polisa, što je dovelo do smanjenja broja aktivnih polisa na kraju perioda u odnosu na njihov broj sa početka obračunskog perioda³.

Tabela 3: Pregled broja polisa životnog osiguranja na kraju I kvartala 2011. godine

Aktivne polise na 01.01.2011.	Novozaključene polise	Otkupljene polise	Otkazane/stornirane polise	Broj aktivnih polisa na 31.03.2011.
29866	1311	137	1521	29519

³ S obzirom da se radi o podacima za period 1.01.-31.03.2011. godine, pod početkom obračunskog perioda podrazumijeva se 1.januar 2011.

3.1.2 Neživotno osiguranje

Fakturisana bruto premija neživotnih osiguranja na kraju I kvartala 2011. godine iznosi 12,002 mil.€, što je veće za 16,08% u odnosu na isti period prethodne godine.

Struktura bruto premije neživotnih osiguranja je sljedeća:

Tabela 3: Pregled bruto premije neživotnih osiguranja po vrstama u I kvartalu 2011. godine

Vrsta osiguranja	I kvartal 2010.	I kvartal 2011.	Index 2011/2010
Obavezna osiguranja	5.244.646,67	5.948.031,05	113,41
Osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja	41.767,68	49.469,19	118,44
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti	5.123.603,75	5.842.753,05	114,04
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti	73.350,07	49.595,65	67,62
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti	5.925,17	6.213,16	104,86
Ostala neživotna osiguranja	5.095.462,40	6.054.283,98	118,82
Osiguranje od posljedica nezgode	1.454.285,54	1.587.297,64	109,15
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	204.490,44	188.063,55	91,97
Osiguranje motornih vozila	1.158.849,44	1.178.187,41	101,67
Osiguranje šinskih vozila	0,00	0,00	0,00
Osiguranje vazduhoplova	131.045,16	0,00	0,00
Osiguranje plovnih objekata	6.782,38	12.774,74	188,35
Osiguranje robe u prevozu	101.432,74	163.594,57	161,28
Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti	861.628,95	1.515.545,99	175,89
Ostala osiguranja imovine	817.521,89	969.457,74	118,58
Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu	295.338,83	331.580,52	112,27
Osiguranje kredita	0,00	0,00	0,00
Osiguranje jemstva	1.915,93	4.161,98	217,23
Osiguranje finansijskih gubitaka	2.301,40	5.642,50	245,18
Osiguranje toškova pravne zaštite	0,00	0,00	0,00
Osiguranje pomoći na putovanju	5.819,66	16.427,30	282,27
Druge vrste neživotnih osiguranja	54.050,04	81.550,04	150,88
UKUPNO	10.340.109,07	12.002.315,03	116,08

Posmatrajući strukturu bruto premije neživotnih osiguranja na kraju I kvartala 2011. godine ostala neživotna osiguranja su ostvarila učešće u iznosu od 50,44%, dok obavezna osiguranja u iznosu od 49,56%.

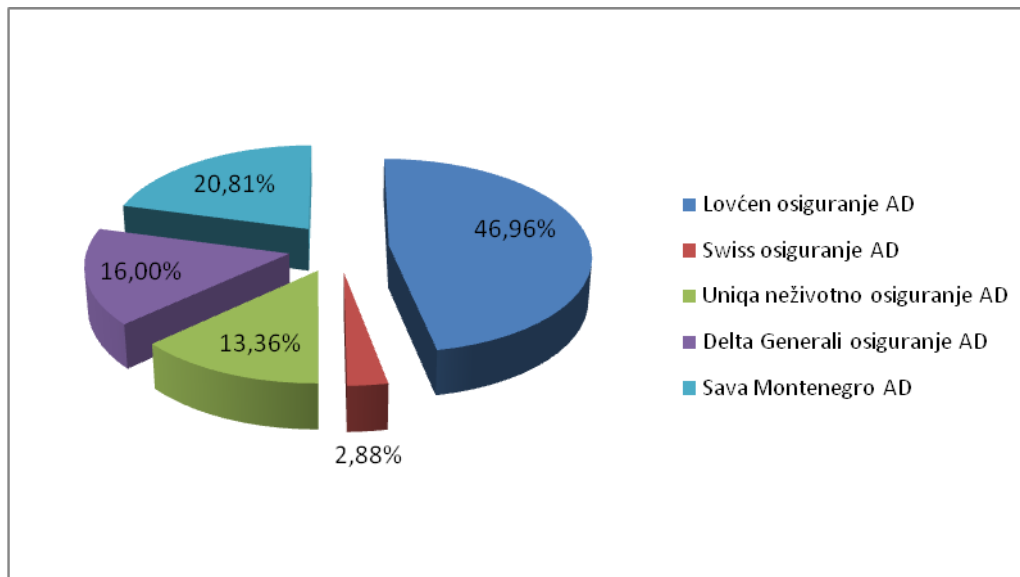
U strukturi ukupne premije obaveznih osiguranja i dalje je dominantno učešće premije osiguranja od autoodgovornosti od 98,23%. Učešće premije osiguranja od AO u ukupnoj premiji neživotnih osiguranja na kraju I kvartala 2011. godine iznosilo je 48,68%, što je manje u odnosu na uporedni period 2010. godine za oko jedan procentni poen.

Tabela 4: Pregled bruto premije obaveznih osiguranja po vrstama nakon I kvartala 2011. godine

Obavezna osiguranja	Iznos	Učešće %
Osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja	49.469,19	0,83
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti	5.842.753,05	98,23
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti	49.595,65	0,83
Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovniha objekata od odgovornosti	6.213,16	0,10
UKUPNO	5.948.031,05	100,00

Premija osiguranja od AO na kraju I kvartala 2011. godini veća je za 719.149,30€ ili za 14,04% u odnosu na I kvartal 2010., dok je broj zaključenih polisa AO veći za 8.191.

Grafik 2: Pregled premije AO po društvima nakon I kvartala 2011. godine

Struktura bruto premije osiguranja od autoodgovornosti po društvima na kraju I kvartala 2011. godine je nepromijenjena. I dalje je najveće učešće Lovćen osiguranja AD sa 46,96%, zatim Sava Montenegro AD u iznosu 20,81% i Delta Generali osiguranje AD sa 16%.

Ostala neživotna osiguranja u I kvartalu 2011. godine porasla su u odnosu na uporedni period prethodne godine za 18,82%. Rast premije je ostvaren kod osiguranja jemstva, finansijskih gubitaka i pomoći na

putovanju za dva puta. Takođe, premija osiguranja plovnih objekata je porasla za 88,35%, osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti za 75,89%, kao i osiguranje robe u prevozu za 61,28%.

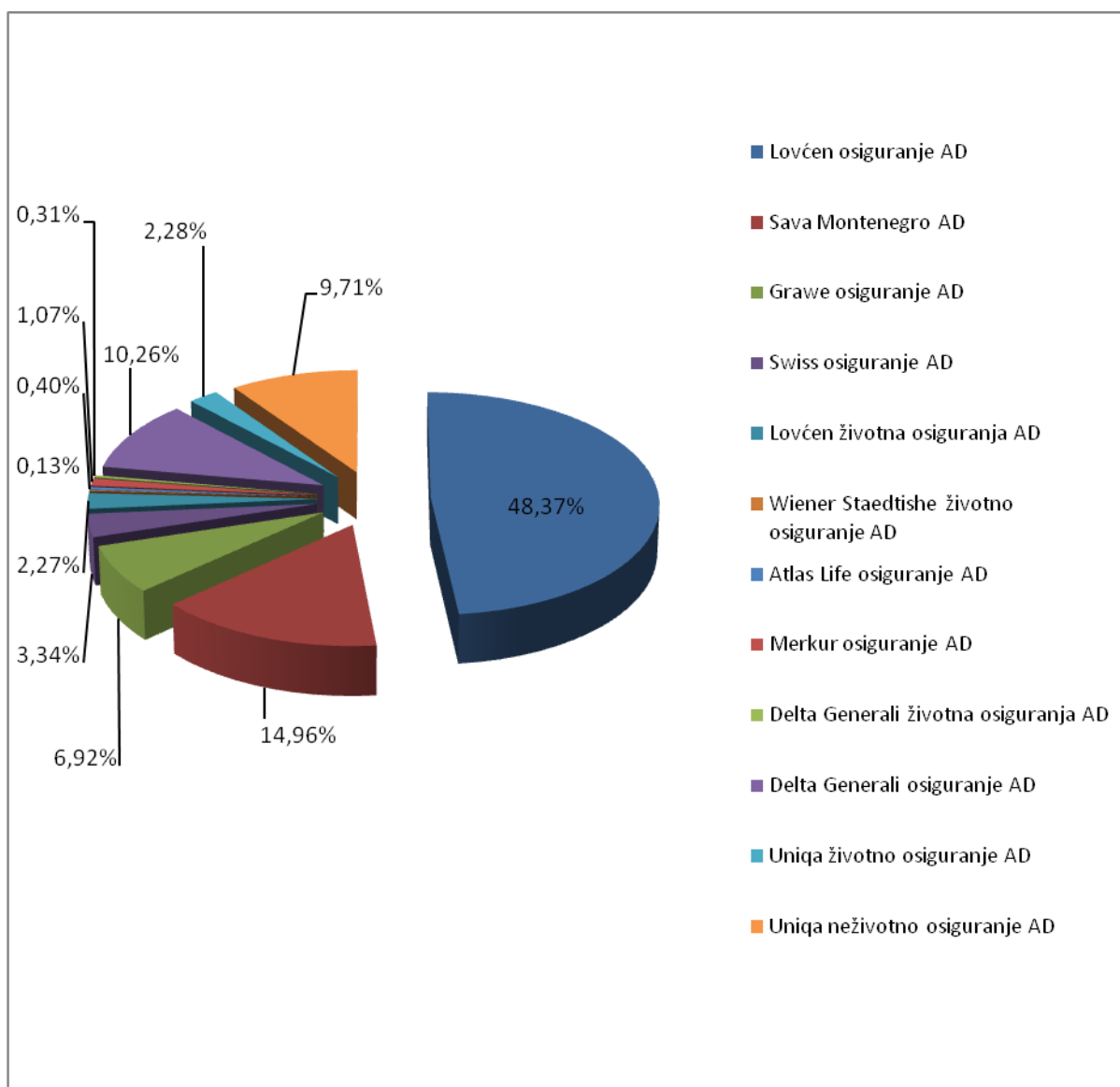
3.2 Struktura ostvarene bruto premije u periodu 01.01.-31.03.2011. godine po društvima

Tabela 5: Bruto fakturisana premija po društvima za osiguranje

Naziv društva	život			neživot			ukupno		
	I kvartal 2010	I kvartal 2011	Index	I kvartal 2010	I kvartal 2011	Index	I kvartal 2010	I kvartal 2011	Index
Lovćen osiguranje AD				6.498.251,45	6.701.040,74	103,12	6.498.251,45	6.701.040,74	103,12
Sava Montenegro AD				1.485.974,02	2.072.102,68	139,44	1.485.974,02	2.072.102,68	139,44
Grawe osiguranje AD	901.050,00	958.422,54	106,37				901.050,00	958.422,54	106,37
Swiss osiguranje AD				427.201,04	462.283,96	108,21	427.201,04	462.283,96	108,21
Lovćen životna osiguranja AD	317.532,77	314.986,73	99,20				317.532,77	314.986,73	99,20
Wiener Städtische životno osiguranje AD		17.473,80						17.473,80	
Atlas Life AD	54.568,15	55.017,83	100,82				54.568,15	55.017,83	100,82
Merkur osiguranje AD	110.723,10	147.563,79	133,27				110.723,10	147.563,79	133,27
Delta Generali životna osiguranja AD	34.169,99	43.640,46	127,72				34.169,99	43.640,46	127,72
Delta Generali osiguranje AD				1.120.775,39	1.422.203,92	126,89	1.120.775,39	1.422.203,92	126,89
Uniq životno osiguranje AD	238.321,31	315.630,27	132,44				238.321,31	315.630,27	132,44
Uniq neživotno osiguranje AD				807.907,17	1.344.683,73	166,44	807.907,17	1.344.683,73	166,44
UKUPNO	1.656.365,32	1.852.735,42	111,86	10.340.109,07	12.002.315,03	116,08	11.996.474,39	13.855.050,45	115,49

U strukturi ostvarene bruto premije na crnogorskom tržištu osiguranja, u posmatranom periodu najveće je učešće ostvarilo Lovćen osiguranje sa 48,37%, slijede Sava Montenegro sa 14,96% i Delta Generali sa 10,26%. Tri društva sa najvećom premijom na kraju I kvartala 2011. godine imaju tržišno učešće od 73,59% i smanjeno je u odnosu na uporedni period za 2,31 procentna poena. Posmatrajući strukturu ostvarene bruto premije na dan 31.03.2011. godine po društvima, može se konstatovati da je povećanje konkurencije na tržištu osiguranja uticalo na smanjenje tržišne koncentracije.

Grafik 3: Učešće premije društava za osiguranje u bruto fakturisanj premiji

U poređenju sa podacima o bruto premiji na kraju I kvartala 2011. godine ostvaren je pad tržišnog učešća Lovćen osiguranja za 5,8 procentnih poena, dok je povećano učešće Uniqa neživotnog osiguranja za 3 procentna poena i Sava Montenegro za 2,57.

Takođe, u odnosu na isti period prethodne godine, 10 društava je ostvarilo povećanje bruto premije, a najveći porast ostvarila su sljedeća društva: Uniqa neživotno osiguranje za 66,44%, Sava Montenegro za 39,44%, Merkur za 33,27%, Uniqa životno osiguranje za 32,44%, Delta Generali životna osiguranja za 27,72% i Delta Generali osiguranje za 26,89%. Istovremeno, jedino je smanjena premija kod Lovćen životnih osiguranja i to za 0,8%.

Posmatrajući bruto premiju životnih osiguranja na kraju I kvartala 2011. godine, najveće učešće je ostvarilo Grawe osiguranje sa 51,73%, zatim Uniqa životno osiguranje sa 17,04% i Lovćen životna osiguranja sa 17,01%. U odnosu na I kvartal 2010. godine, najveći rast bruto premije životnih osiguranja ostvarilo je Merkur osiguranje od 33,27%. Takođe, rast bruto premije je ostvaren i kod Delta Generali životna osiguranja (27,72%), Uniqa životno osiguranje (32,44%) i Grawe osiguranje (6,37%).

U bruto premiji neživotnih osiguranja, najveće učešće ima Lovćen osiguranje sa 55,84%, zatim Sava Montenegro sa 17,27%, Delta Generali osiguranje sa 11,85% i Uniqa neživotno osiguranje sa 11,21%. U odnosu na uporedni period, rast je ostvarilo Uniqa neživotno osiguranje za 66,44%, Sava Montenegro za 39,44% i Delta Generali osiguranje za 26,89%.

Za utvrđivanje nivoa koncentracije tržišta osiguranja koristi se **Herfindahl-Hirschman indeks (HHI)**⁴, čija se vrijednost može kretati u intervalu od 0 do 10.000. Vrijednost indeksa koja je bliža nuli označava da tržište ima veliki broj društava približno iste veličine tj. da se radi o tržištu sa visokim nivoom konkurencije. Vrijednost indeksa bliža 10.000 označava da je tržište koncentrisano, odnosno da na tržištu postoji monopol.

Naziv društva	I kvartal 2010.			I kvartal 2011.		
	Bruto premija	Učešće %	HHI	Bruto premija	Učešće %	HHI
Lovćen osiguranje AD	6.498.251,45	54,17	2.934,39	6.701.040,74	48,37	2.342,56
Sava Montenegro AD	1.485.974,02	12,39	153,51	2.072.102,68	14,96	224,1
Grawe osiguranje AD	901.050,00	7,51	56,40	958.422,54	6,92	47,89
Swiss osiguranje AD	427.201,04	3,56	12,67	462.283,96	3,34	11,16
Lovćen životna osiguranja Ad	317.532,77	2,65	7,02	314.986,73	2,27	5,2
Wiener Städtische životno osiguranje AD				17.473,80	0,13	0,02
Atlas Life osiguranje AD	54.568,15	0,45	0,20	55.017,83	0,40	0,16
Merkur osiguranje AD	110.723,10	0,92	0,85	147.563,79	1,07	1,14
Delta Generali životno osiguranje	34.169,99	0,28	0,08	43.640,46	0,31	0,1
Delta Generali osiguranje	1.120.775,39	9,34	87,00	1.422.203,92	10,26	105,47
Uniqa životno osiguranje AD	238.321,31	1,99	87,24	315.630,27	2,28	5,2
Uniqa neživotno osiguranje AD	807.907,17	6,73	45,29	1.344.683,73	9,71	94,28
UKUPNO	11.996.474,39	100	3.384,65	13.855.050,45	100	2.837,28

Za tržište osiguranja u Crnoj Gori, na kraju I kvartala 2011. godine, vrijednost HHI se kreće u granicama koncentrisanog tržišta, jer vrijednosti ovog indeksa iznosi 2.837,28 i pripada intervalu od 1.800 do

⁴ HHI se dobija kada se tržišna učešća svakog osiguravajućeg društva pojedinačno kvadriraju i međusobno saberu.

10.000. Ipak, u odnosu na isti period prethodne godine uočava se smanjenje vrijednosti indeksa, što ukazuje na kretanja u pravcu povećanja konkurencije i efikasnosti tržišta i smanjenja koncentracije tržišta tj. monopola.

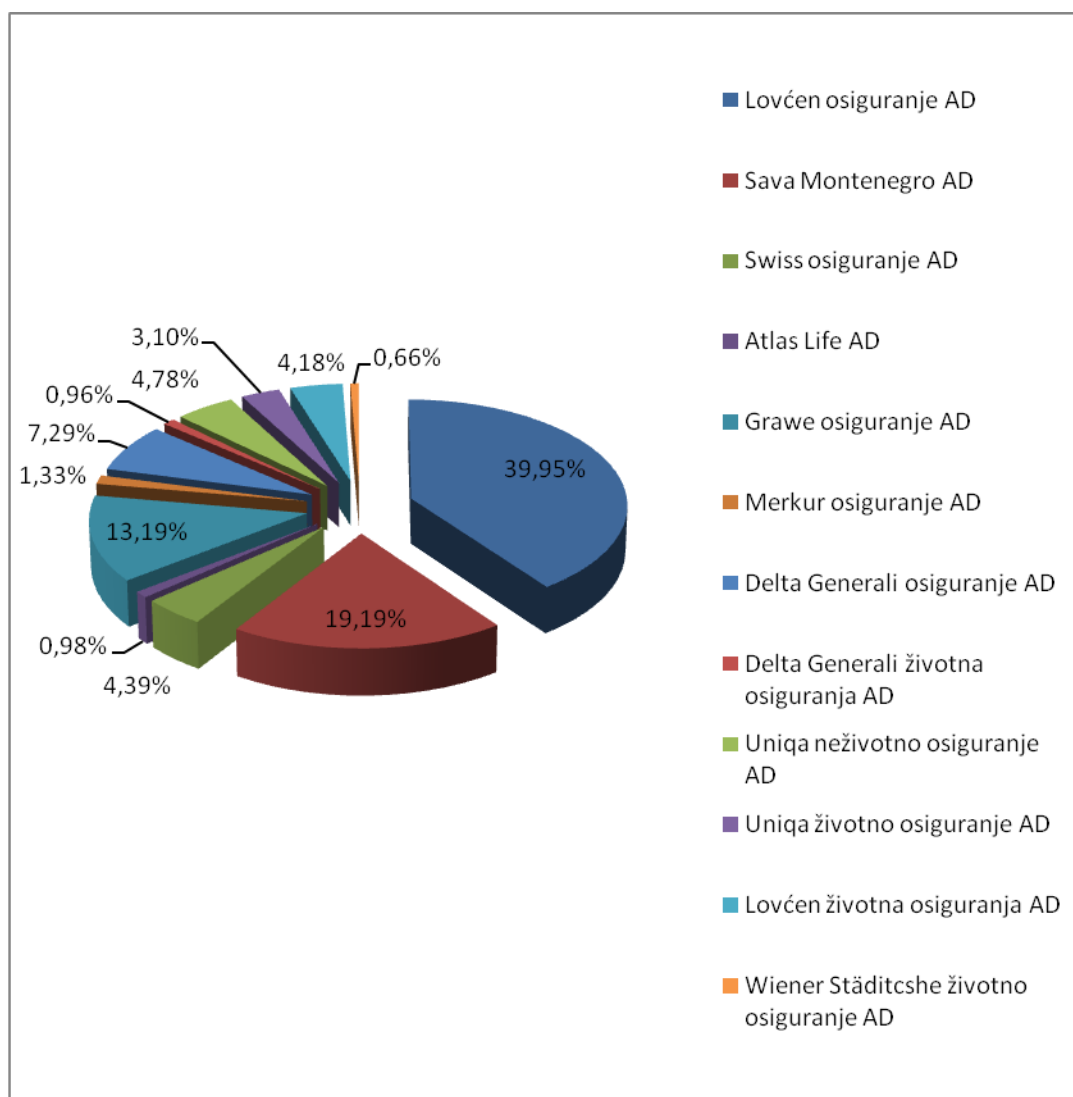
4. STRUKTURA AKTIVE

Vrijednost ukupne aktive na nivou svih društava za osiguranje na dan 31.03.2011. godine iznosi 117,447 mil.€. U strukturi ukupne aktive najveće učešće imaju ostali kratkoročni plasmani i potraživanja 42,90%, zatim ostali dugoročni finansijski plasmani 18,73%, investicione nekretnine 9,15% i građevinski objekti sa 8,34%.

Tabela 7: Struktura ukupne aktive društava za osiguranje nakon I kvartala 2011. godine

Aktiva	Iznos (€)	Učešće%
Građevinski objekti	9.797.923,40	8,34
Investicione nekretnine	10.744.433,28	9,15
Oprema	2.649.001,05	2,26
Učešće u kapitalu i ostali dugoročni finansijski plasmani u povezana lica	4.091.864,34	3,48
Ostali dugoročni finansijski plasmani	21.994.757,93	18,73
Kratkoročna potraživanja - plasmani u povezana pravna lica	3.175.854,00	2,70
Ostali kratkoročni plasmani i potraživanja	50.383.159,29	42,90
Gotovina	3.533.669,80	3,01
Aktivna vremenska razgraničenja	3.451.139,09	2,94
Ostala imovina	7.625.557,17	6,49
UKUPNO	117.447.359,35	100

Posmatrajući učešće pojedinih društava u ukupnoj aktivi sektora osiguranja, najveći udio od 39,95% i dalje ima Lovćen osiguranje (smanjeno je za pet procentnih poena u odnosu na 31.12.2010.godine), zatim slijede Sava Montenegro sa 19,19% i Grawe osiguranje sa 13,19%.

Grafik 4: Učešće društava za osiguranje u ukupnoj aktivni

5. STRUKTURA PASIVE

Vrijednost ukupne pasive na nivou svih društava za osiguranje, na dan 31.03.2011. godine, iznosila je 117,447 mil.€.

Tabela 8: Struktura ukupne pasive po društvima za osiguranje na dan 31.03.2011.godina

PASIVA	I kvartal 2011.	učešće %
kapital i rezerve	33.163.814,04	28,24
tehničke rezerve	74.810.523,43	63,70
ostalo	9.473.021,88	8,07
UKUPNO	117.447.359,35	100

U ukupnoj vrijednosti pasive sektora osiguranja na kraju I kvartala 2011. godine najveće učešće ostvaruju tehničke rezerve sa učešćem od 63,70%, zatim na kapital sa 28,24% i ostalo sa 8,07%. Društva za osiguranje su na kraju I kvartala 2011. godine formirala tehničke rezerve u iznosu od 74,810 mil.€.

Kapital je na kraju I kvartala 2011. godine iznosio 33,163 mil.€, a njegovo učešće u ukupnoj pasivi iznosi 28,24%. Ostale obaveze društava za osiguranje iznosile su 9,473 mil.€.

5.1 Tehničke rezerve

Ukupne tehničke rezerve društava za osiguranje su na dan 31. mart 2011. godine iznosile 74,810 mil.€, što čini 63,70% ukupne pasive. U odnosu na kraj 2010. godine, tehničke rezerve su smanjenje za 3% u ukupnom iznosu, dok je učešće ovih rezervi u ukupnoj pasivi smanjeno je za 2,7 procentnih poena u odnosu na 2010., kada su učestvovala sa 66,40%.

Tabela 9: Struktura tehničkih rezervi društava za osiguranje

TEHNIČKE REZERVE	74.810.523,44	Učešće (%)
matematička rezerva	13.192.879,14	17,64
prenosna premija	21.722.305,08	29,04
RIR	1.794.004,52	2,40
rezervisane štete	37.497.446,61	50,12
rezerve za učešće u dobiti	603.888,09	0,81

Polovina sredstava tehničkih rezervi u iznosu od 37,497 mil.€ izdvojena je za rezervisane štete, dok je za prenosnu premiju izdvojeno 21,722 mil.€, što čini 29,04% ukupnih sredstava tehničkih rezervi. Treću po veličini stavku činila je matematička rezerva u iznosu od 13,192 mil.€ i čini 17,64% ukupne vrijednosti tehničkih rezervi.

Tehničke rezerve životnih osiguranja su na kraju I kvartala 2011. godine iznosile 14,605 mil.€, što predstavlja rast od 4,86% u odnosu na kraj 2010. godine kada su iznosile 13,928 mil.€, dok su tehničke

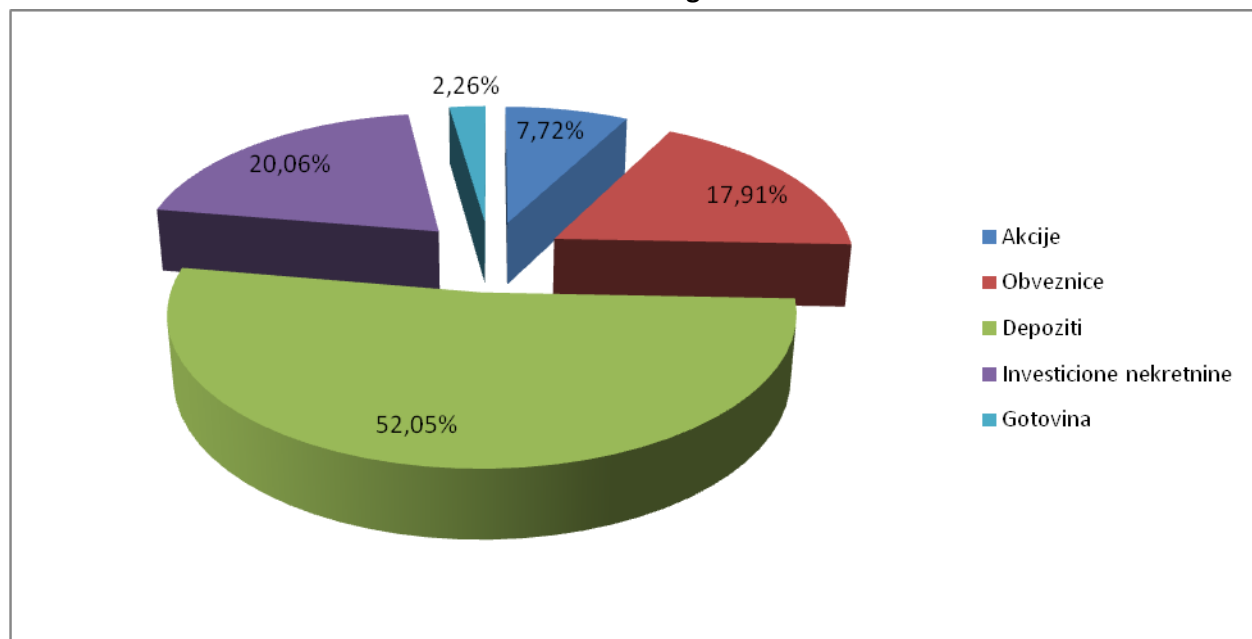
rezerve neživotnih osiguranja iznosile 60,205 mil. €, što je predstavlja pad od 4,72% u odnosu na kraj 2010. godine kada su iznosile 63,192 mil. €.

5.2 Deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi

Zakonska obaveza društava za osiguranje, osim formiranja adekvatnog nivoa tehničkih rezervi, je i deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi zavisno od vrsta osiguranja koje obavlja, vodeći računa o ročnosti obaveza, profitabilnosti i disperziji ulaganja, a u cilju obezbjeđenja zaštite interesa osiguranika i trećih oštećenih lica, odnosno blagovremene isplate šteta. Sredstva tehničkih rezervi deponuju se i ulažu u skladu sa Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o ograničenjima deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i sredstava garantne rezerve društva za osiguranje (Sl.list RCG, br. 38/09 od 12.06.2009. i 43/09 od 03.07.2009.).

Prema podacima dobijenim od društava za osiguranje, od ukupnog iznosa neto tehničkih rezervi (ukupne tehničke rezerve bez udjela reosiguranja) na nivou tržišta, a koje iznose 70,570 mil.€, društva su na kraju I kvartala 2011. godine uložila 58,452 mil.€, što ukazuje na nedostatak imovine za pokriće neto tehničkih rezervi. U strukturi pokrivenosti neto tehničkih rezervi najveći udio imaju depoziti sa 52,05%, koji iznose 30,424 mil.€. Investicione nekretnine učestvuju sa 20,06% ili 11,727 mil.€, obveznice učestvuju sa 17,91% ili 10,740 mil.€, akcije sa 7,72% ili 4,509 mil.€ i gotovina sa 2,26% ili 1,320 mil.€.

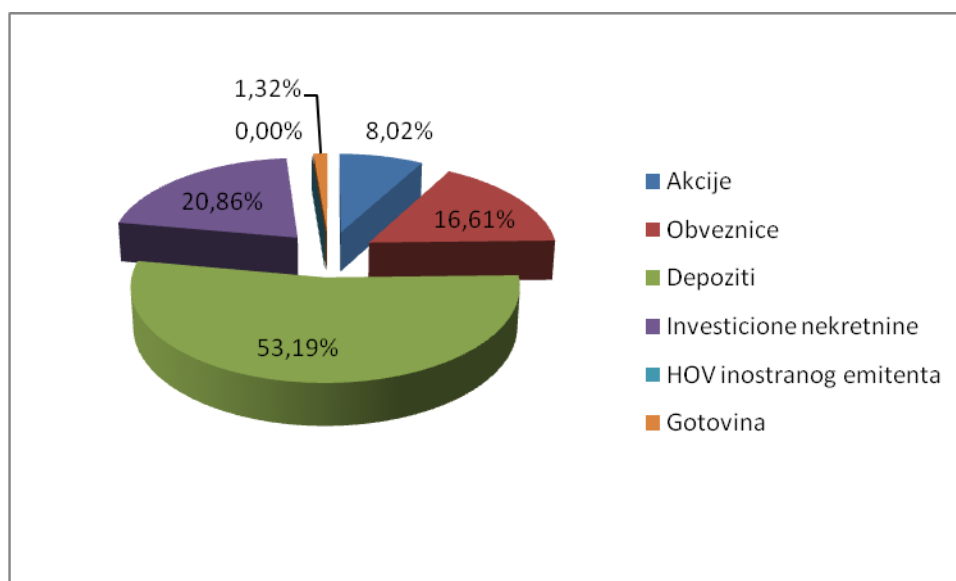
Grafik 5: Struktura deponovanja i ulaganja sredstava neto tehničkih rezervi u propisane oblike imovine na 31.03.2011. godine

Analizom načina deponovanja i ulaganja neto tehničkih rezervi društava za osiguranje na dan 31.03.2011. godine u skladu sa propisanim oblicima imovine i propisanim ograničenjima, dolazi se do sljedećih zaključaka:

- Društva za osiguranje su od ukupnog iznosa neto tehničkih rezervi (70,570 mil.€) deponovala i uložila u skladu sa propisanim oblicima imovine i ograničenjima 56,212 mil.€;
- Pokrivenost ukupnih neto tehničkih rezervi iznosi 79,65%, što ukazuje da je pokrivenost veća za 2,59 procentnih poena u odnosu na 31.12.2010. godine;
- Pokrivenost neto tehničkih rezervi životnih osiguranja iznosi 92,20%;
- Pokrivenost neto tehničkih rezervi neživotnih osiguranja iznosi 76,39%.

Grafik 6: Struktura deponovanja i ulaganja neto tehničkih rezervi na 31.03.2011. godine u skladu sa propisanim oblicima imovine i propisanim ograničenjima

6. SOLVENTNOST I LIKVIDNOST

Solventnost društva za osiguranje zavisi od dovoljnosti tehničkih rezervi za preuzete obaveze, kao i od dovoljnosti garantne rezerve kao vida zaštite osiguranika u slučaju nepredviđenih gubitaka u poslovanju tj. kao amortizera za gubitke koji nijesu pokriveni tehničkim rezervama.

Izračunata margina solventnosti za sektor osiguranja u Crnoj Gori na dan 31.03.2011. godine je iznosila 19,538 mil.€, a garantna rezerva 29,740 mil.€, što pokazuje da su osiguravajuća društva u Crnoj Gori u prvom kvartalu bila solventna. Na nivou sektora osiguranja u Crnoj Gori nakon I kvartala 2011. godine odnos garantne rezerve i margine solventnosti je iznosio 152,21%, što je u skladu sa Zakonom, po kome garantna rezerva društva za osiguranje uvijek mora biti veća od izračunate margine solventnosti.

Tabela 10: Solventnost društava za osiguranje nakon I kvartala 2011. godine

	Margina solventnosti (€)	Garantna rezerva (€)	Odnos garantne rezerve i margine solventnosti (%)
UKUPNO	19.538.948,00	29.740.752,95	152,21

Da bi osiguravajuća društva mogla odgovoriti svojim obavezama, potrebno je voditi računa o nivou usklađenosti sredstava i obaveza po ročnosti, kao i o utrživosti i kvalitetu sredstava. Koeficijent likvidnosti osiguravajućih društava je na dan 31.03.2011. godine iznosio 4,55, što govori da su na kraju I kvartala 2011. godine društva imala 4,55 puta veća likvidna sredstva u odnosu na svoje kratkoročne obaveze.